

EGENVÄRDERING AV ELSÄKERHET

Checklista för yrkespersoner
inom elbranschen

1

LEDAREN FÖR ELARBETEN - UPPGIFTER OCH ANSVARSOMRÅDEN	VÄRDERINGSOBJEKT	I ORD- NING	SKALL UTVECKLAS	ÅTGÄRDER / ANMÄRKNINGAR
Instruering av nya arbetstagare	Alla nya montörer och hyrda arbetstagare görs ordentligt förtrogna med alla behövliga uppgifter och företagets förfaranden.	☐	☐	
	Alla montörer, också hyrda arbetstagare, vet vem som är ledare för elarbeten och den som svarar för arbetet, vem som är överordnad och på vilket sätt ansvarspersonerna kan nås.	☐	☐	
	Ledaren försäkras sig om att montörerna har förstått anvisningarna som har samband med säkerheten vid arbeten.	☐	☐	
	Ledaren försäkras sig om att en montör som gör elarbeten självständigt eller övervakar dem har rätt attityd till säkerheten och är tillräckligt yrkeskunnig för och instruerad i arbetena i fråga.	☐	☐	
	Handlingen över utförd instruering är arkiverad.	☐	☐	
Upprätthållande av installations- personalens yrkeskunnighet	Installationspersonalens yrkeskunnighet och kunskaper upprätthålls fortgående t.ex. genom utbildning.	☐	☐	
	Alla som utför arbeten inom elbranschen har fått den allmänna elsäkerhetsutbildningen och den förnyas högst med fem års intervaller.	☐	☐	
	Handlingen över utförd utbildning är arkiverad.	☐	☐	
	Ledaren sörjer för att montörerna har tillräcklig kännedom om bl.a. installationstillbehörs och -verktygs samt arbetsmetoders säkerhet.	☐	☐	
	Ledaren upprätthåller sin egen yrkeskunnighet bl.a. genom att aktivt följa med ändringarna i författningar, standarder och andra anvisningar inom branschen.	☐	☐	
	Ledaren själv innehar uppdaterad elsäkerhetsutbildning.	☐	☐	
	Kraven på yrkeskunnighet, utbildning inom säkerheten vid elarbeten, tidigare arbetserfarenhet och lämplighet av hyrda arbetstagare säkras.	☐	☐	
Anvisningar och författningar	Elsäkerhetsförfattningar, standarder, anvisningar och andra behövliga handlingar är tillgängliga för hela installationspersonalen (standarder, se Tukes-anvisning S10).	☐	☐	
	För säkerheten vid elarbeten har vid behov upprättats företagsspecifika anvisningar.	☐	☐	
	Det finns anvisningar för el- och driftarbetens ansvarspersoners ansvarsområden och hela organisationen är medveten av saken.	☐	☐	
Anskaffning av installationstillbehör	Anskaffningskanalerna för installationstillbehör har definierats.	☐	☐	
	Överensstämmelsen av installationstillbehör med kraven (eller standarder) har säkrats.	☐	☐	
	Installationstillbehörets lämplighet för installationsobjektet har säkrats.	☐	☐	
Uppgifterna på arbetsplatsen	Ledaren sörjer för att egna montörer och hyrda arbetstagare instrueras separat för varje arbetsplats.	☐	☐	
	Ledaren sörjer för organisering av övervakning av installationsarbete i varje arbetsfas.	☐	☐	
	Övervakaren av elsäkerheten har utnämnts för arbetsobjektet. Alla montörer som arbetar på arbetsplatsen är medvetna om övervakaren. En utnämnd övervakare är alltid på plats.	☐	☐	

2

ARBETANDE
I ARBETSOBJEKET

VÄRDERINGSOBJEKT

I ORD-
NINGSKALL
UTVECKLASÅTGÄRDER /
ANMÄRKNINGAR

Planmässighet	Innan arbetet inleds utreds arbetsobjektets och den befintliga elanläggningens konstruktion, bedöms riskerna och åtgärderna för att förebygga dem och på grund av dem planeras hur arbetet genomförs.	☐	☐	
	Planen uppföljs och justeras efter den verkliga situationen.	☐	☐	
	Vid behov informeras den som beställt arbetet när och varför elektricitet måste bortkopplas.	☐	☐	
	Om krävande arbeten - t.ex. spänningsarbeten - upprättas en särskild plan.	☐	☐	
	Tillstånd att inleda arbetet ges av den som svarar för arbetet (övervakaren av elsäkerheten).	☐	☐	
Samarbete på arbetsplatsen	Om informationsutbyte och samarbete mellan entreprenörerna har avtalats.	☐	☐	
	Det säkras att personer med olika språk tillräckligt förstår varandra och de givna muntliga och skriftliga anvisningarna.	☐	☐	
	Eventuella underentreprenörers rättigheter och yrkeskunnighet säkras.	☐	☐	
	Utöver säkerheten vid elarbeten har på arbetsplatsen sörts för allmän arbets säkerhet (medräknat heta arbeten).	☐	☐	
	Det ingrips konsekvent, utan dröjsmål och effektivt mot alla konstaterade missförhållanden i arbetsbetingelser och arbetsmetoder.	☐	☐	
Iakttagande av installationskrav	De givna föreskrifterna och apparatspecifika installationsanvisningarna iaktas vid installationsarbete.	☐	☐	
	De behövliga installationsanvisningarna är tillgängliga på arbetsplatsen.	☐	☐	
Förhindrandet av tillträde för obehöriga till arbetsobjekten	Elcentralerna och arbetsutrymmena låses och det säkras att inga bristfälligt beröringsskyddade delar av elanläggning är berörbara när arbetet avbryts.	☐	☐	
Personlig skyddsutrustning	Behovet av skyddsutrustning, medräknat skyddsklädsel, har beräknats separat för varje arbetsplats.	☐	☐	
	Personalen har fått bruksanvisningarna för skyddsutrustning och instruerats om användningen.	☐	☐	
	Användningen av skyddsutrustning övervakas.	☐	☐	
	Förvaring och underhåll av skyddsutrustning är ordnad på arbetsplatsen.	☐	☐	

3

SÄKERSTÄLLANDE AV
SPÄNNINGSLÖSHET

VÄRDERINGSOBJEKT

I ORD-
NINGSKALL
UTVECKLASÅTGÄRDER /
ANMÄRKNINGAR

Fullständig frånskiljning	Den del av elanläggningen som är under arbete skiljs från alla matningar.	☐	☐	
	Man konstaterar vid behov att laddningsspänningen är urladdad.	☐	☐	
Förhindrandet av påkoppling av spänning under arbete	Påkopplingen förhindras mekaniskt genom låsning eller motsvarande åtgärder (inte ens dvärgbrytare får kunna kopplas utan verktyg).	☐	☐	
	Återkopplingen förbjuds genom lämpliga skyltar.	☐	☐	
Konstaterandet av spänningslösheten	Spänningslösheten konstateras genom mätning vid elanläggningens alla poler innan arbete inleds.	☐	☐	

Arbetsjordning	I högspänningsanläggningar och vissa lågspänningsanläggningar (åtminstone friledningar och fördelningscentraler för över 1000 A) arbetsjordas alla anläggningsdelar som finns inom arbetsområdet.	☐	☐	
Skyddsanordningar och hinder	Då man arbetar i närheten av spänningsförande delar väljs och installeras skyddsanordningarna och hindren så att de tillräckligt bra motstår elektrisk och mekanisk påkänning.	☐	☐	
Återkoppling efter arbete	Innan spänningen kopplas på, säkras att arbeten har avslutats.	☐	☐	
	Montörerna vid arbetsobjektet anmäls om återkopplingen.	☐	☐	
	Om återkopplingen medför risk för en ljusbåge, används lämplig skyddsklädsel och annan skyddsutrustning och säkras att utomstående personer inte är närvarande.	☐	☐	
	Arbetsredskap, t.ex. skyltar, skyddsutrustning och verktyg, samlas undan.	☐	☐	
Spänningsarbeten	De som vidtar åtgärder på en spänningsförande del har instruerats om rätta arbetsmetoder.	☐	☐	
	Spänningsarbeten görs endast av särskilda skäl.	☐	☐	
	Det värderas om arbetet är spänningsarbete på grundnivå eller krävande spänningsarbete.	☐	☐	
	De som gör arbeten har specialutbildning i spänningsarbeten och instruerats i skriftliga instruktioner som finns separat för varje arbetsmetod.	☐	☐	
	Behovet av vilken skyddsutrustning behövs värderas.	☐	☐	
	I spänningsarbeten används arbetsredskap och utrustning som förutsätts av arbetsmetoden samt beaktas andra behövliga säkerhetsåtgärder.	☐	☐	

4

ARBETSREDSKAP OCH MÄTINSTRUMENT	VÄRDERINGSOBJEKT	I ORDNING	SKALL UTVECKLAS	ÅTGÄRDER / ANMÄRKNINGAR
Anskaffning	Till företaget har skaffats alla redskap och utrustning som behövs i arbetet.	☐	☐	
	För anskaffning av dessa svarar en utnämnd person.	☐	☐	
Användning	Lämpliga och trygga arbetsredskap står till förfogande på arbetsplatsen.	☐	☐	
	Bruksanvisningar för arbetsredskap och mätinstrument finns tillgängliga.	☐	☐	
Underhåll	Arbetsredskapens och mätinstrumentens skick och säkerhet uppföljs. Mätinstrumentens rätta funktion och noggrannhet granskas regelbundet.	☐	☐	
	För arbetsredskapens och mätinstrumentens skick svarar en eller flera utnämnda personer.	☐	☐	
	Felaktig utrustning används inte. Felen och saknad utrustning anmäls.	☐	☐	
Instruering i användning	Instrueringen omfattar användningen av arbetsredskap och mätinstrument, det rätta användningssättet samt tolkningen av mätresultaten.	☐	☐	

5

IBRUKTAGNINGS-
BESIKTNINGAR

VÄRDERINGSOBJEKT

I ORD-
NINGSKALL
UTVECKLASÅTGÄRDER /
ANMÄRKNINGAR

Utförande	Alla tester och mätningar som hör till ibruktagningsbesiktningen utförs alltid innan spänningen påkopplas för drift av anläggningen eller del av denna (även tillfällig).	☐	☐	
	Inspektioner (okulära besiktningar) utförs under hela den tid när installationsarbetet pågår och om dem görs anteckningar.	☐	☐	
	När installationsarbeten fortgår i objektet, kompletteras besiktningen efter behov.	☐	☐	
Person som utför ibruktagningsbesiktning	Personen har tillräcklig förtrogenhet med utförandet av ibruktagningsbesiktningar.	☐	☐	
Inkoppling till distributionsnätet	Till distributionsnätbolaget ges tillräckliga uppgifter om utförd ibruktagningsbesiktning på grund av vilka bolaget kan säkra att anslutningen av anläggning och inkopplingen av spänning inte medför fara.	☐	☐	

6

AVSLUTNING AV ARBETE

VÄRDERINGSOBJEKT

I ORD-
NINGSKALL
UTVECKLASÅTGÄRDER /
ANMÄRKNINGAR

Ibruktagningsbesiktningssprotokoll	De brister som upptäckts vid besiktningen avhjälpas.	☐	☐	
	Protokollet omfattar identifieringsuppgifterna om arbetsobjektet, en utredning om objektets överensstämmelse med kraven och ett ställningstagande angående säkerheten.	☐	☐	
	Protokollet jämte testnings- och mätresultaten skickas till den som beställt arbetet.	☐	☐	
	Protokollen arkiveras.	☐	☐	
Slutritningar	Ritningarna uppdateras att motsvara det verkliga läget.	☐	☐	
	Ritningarna skickas till den som beställt arbetet.	☐	☐	
Certifieringsbesiktningssintyg	Entreprenören beställer en certifieringsbesiktning när sådan förutsätts.	☐	☐	
	Besiktningssintyget skickas till den som beställt installationsarbetet.	☐	☐	
	Om avhjälpandet av de brister och fel som upptäckts vid besiktningen anmäls till den som beställt arbetet.	☐	☐	
Instruering i användning	Bruks- och serviceanvisningarna överläts till den som beställt arbetet.	☐	☐	
	Behövlig instruering i användning ges till den som beställt arbetet.	☐	☐	

7

AVVIKANDE OCH
FARLIGA SITUATIONER

VÄRDERINGSOBJEKT

I ORD-
NINGSKALL
UTVECKLASÅTGÄRDER /
ANMÄRKNINGAR

Instruktioner för avvikande och farliga situationer	För reagering till avvikelser finns avtalade förfaringsmetoder.	☐	☐	
	För avhjälpande åtgärder sörs.	☐	☐	
	Om avbrytandet av installationsarbeten finns anvisningar.	☐	☐	
	Montörerna är förstahjälpkunniga och förstahjälpkunskaperna är uppdaterade.	☐	☐	
	Förstahjälpstillbehör finns tillgängligt på arbetsplatsen.	☐	☐	
	För anmälning av olycksfall och tillbud finns en förfaringsmetod.	☐	☐	
	Om inläring och genomgång av olycksfall finns anvisningar i företaget.	☐	☐	

HELSINGFORS PB 66 (Semaforbron 12 B) 00521 Helsingfors

TAMMERFORS Kalevantie 2, 33100 Tammerfors

ROVANIEMI Valtakatu 2, 96100 Rovaniemi

TELEFON 010 6052 000 | www.tukes.fi

EGENVÄRDERING AV ELSÄKERHET

Att sörja för säkerheten är en väsentlig del av verksamheten och kunnandet av yrkespersoner inom elbranschen. Med det syftas till utvecklande av företagets effektivitet, produktivitet och kvalitet. Det lönar sig alltså att under alla omständigheterna sörja för arbetets goda resultat och säkerheten vid arbeten.

Uppfyllandet av elsäkerheten kan uppföljas och förbättras systematiskt på samma sätt som annan kvalitet och effektivitet av arbete. Man hittar alltid någonting att förbättra i sina egna verksamhetsmetoder.

Checklistan är gjord för yrkespersoner inom elbranschen som ett hjälpmedel för systematisk egenvärdering av elsäkerhet. Med listan kan man upptäcka viktiga förbättringsobjekt och ingripa mot riskfaktorerna. Listan är närmast avsedd för elinstallationsföretag, men den kan också tillämpas annanstans, t.ex. i företagen inom hissbranschen.

Checklistan har ursprungligen utarbetats i samarbete mellan Tukes och VTT. Värdefull hjälp har fåtts av elentreprenörer som deltog i arbetet. Senare har listan utvecklats i samarbete med Elentreprenörsförbundet STUL och Elektrikerförbundet. Vi hoppas att listan skall hjälpa dig och ditt företag att förbättra säkerheten. Ta verktyget i bruk och hitta förbättringsobjekten i ditt företag!

HUR ANVÄNDER DU CHECKLISTAN?

Gå igenom alla de faktorer som inverkar på elsäkerheten. Gör detta ensam, tillsammans med de anställda eller varför inte arbetsplatsvis. Kryssa för i varje punkt om saken är i ordning eller om den skall utvecklas. Diskutera förbättringsobjekten och tänk efter vilka åtgärder som måste vidtas. Gör upp en plan för att avhjälpa bristerna. Använd listan också i fortsättningen som ett verktyg för regelbunden värdering av verksamheten.

